

**PROCJENA FINANCIJSKOG REZULTATA
POSLOVANJA
za razdoblje I-XII 2018. godine
i
korektivne mjere za smanjenje
predviđenog gubitka**

Rijeka, studeni 2018. godine

A) PROCJENA FINACIJSKOG REZULTATA POSLOVANJA ZA RAZDOBLJE I-XII 2018. GODINE

UVOD – POLUGODIŠNJI REZULTAT

Financijski rezultat za **period siječanj – rujan tekuće godine** iskazao je gubitak od 7,73 milijuna kuna. **Ostvareni** ukupni prihodi u razdoblju I-IX/2018. godine u odnosu na ostvarenje u istom razdoblju I-IX/2017. bili su niži za 8,2%, a ukupni rashodi za 0,6%. Promatrajući samo operativnu dobit tj. dobit iz osnovnog poslovanja financijski rezultat i u prošlom polugodišnjem razdoblju je iskazivao sličan tj. negativan rezultat budući je dobit u konačnici ostvarena od tzv. „izvanrednih“ tj. ostalih prihoda, prodajom imovine (prodajom 10 autobusa prema sudskoj nagodbi) što nije uobičajena poslovna aktivnost društva.

Promatrajući **planske veličine** za razdoblje I-IX/2018. godine, **ostvareni** ukupni prihodi bilježe podbačaj za 5,3%, dok ukupni rashodni bilježe neznatno povećanje od 0,8%. Planirani rezultat poslovanja je planiran bez dobiti i gubitka (na razini od 0 kn) te je posebno u odnosu na planiranu dobit ostvaren značajan podbačaj.

PROJEKCIJA FINACIJSKOG REZULTATA DO KRAJA 2018. GODINE

Ostvareni negativan rezultat za period I-IX/2018. godine te značajno odstupanje od plana i prethodne godine otvorilo je pitanje konačnog financijskog rezultata do kraja tekuće godine.

Stoga je sredinom studenog 2018. godine napravljena projekcija rezultata temeljena na ostvarenim podacima za razdoblje I-IX/2018. godine, kako bi navedena projekcija bila temeljena na većoj vjerojatnosti tj. manjem razdoblju procjene. Prethodna projekcija rezultata je napravljena sredinom rujna 2018. godine na temelju ostvarenog rezultata razdoblje I-VI/2018. godine.

Pretpostavke projekcije

Korištene pretpostavke u projekciji prihoda i rashoda za preostalo razdoblje X-XII/2018. godine (zadnji kvartal) su temeljene na trendu ostvarenog do kraja rujna tekuće godine.

Projekcije prihoda u smislu redovnih prihoda od prodaje karata bile su opreznije upravo zbog trenda, uzimajući sezonske efekte u promatranom dijelu godine što moguće čini malu rezervu i što treba imati na umu kod interpretiranja projiciranog rezultata godine.

Kod rashoda je u projekciji uz korišteni trend uzeta u obzir dodatna činjenica pretvorena u pretpostavku, a to je povećanja cijene goriva.

Dodatna pretpostavka je da nisu procijenjeni troškovi koji su obračunske naravi i procjenjuju se na kraju godine kao što su tečajne razlike i troškovi rezerviranja, ali koje veličine ne bi trebale biti značajnije u tekućoj godini.

U projekciji je uvećan trošak osoblja za djelatnike koji su s 1. listopada 2018. godine prešli iz Rijeka plus d.o.o. u KD ATR (radna jedinica KIV), dok je istovremeno u istom periodu i za iznos umanjen trošak usluge održavanja od Rijeka plus d.o.o. (ukupno 255.00 kuna).

Navedene restrikcije u projekciji prihoda i troškova se u konačnici prebijaju te ne generiraju dodatne razlike u procjenama.

Rezultati projekcije – Projicirani račun dobiti i gubitka (RDIG)

Temeljeno na predočenim pretpostavkama u **Prilogu 1.** je dana simulacija rezultata po stavkama Računa dobiti i gubitka gdje je u koloni 1-12/2018 prikazan konačni projicirani rezultat poslovanja koji prikazuje gubitak od 8,59 milijuna kuna.

Analiza rezultata projekcije

Kako bi se lakše uočili glavni razlozi projiciranog rezultata u Projiciranom RDIG-u su dodane dvije analitičke kolone „Razlika“ gdje su prikazane apsolutne razlike u kunama te iste iskazane u postocima.

Glavne razlike su dodatno obojane, a po bojama ispod kolone te u tekstualnoj napomeni su iste detaljnije pojašnjene.

Plava boja na stavci Prihoda od prodaje ukazuje na smanjenje te vrste prihoda od 2.368.532 kn temeljem projekcije odnosno zaokruženo na 2,4 milijuna kuna kako navedeno ispod kolone u također u istoj plavoj boji. Kako je već navedeno u pretpostavkama, navedeno je rezultat trenda pada prihoda u proteklom razdoblju.

Obojano u narančasto su Ostali prihodi koji pokazuju smanjenje od 10.765.634 kn u odnosu na prethodnu godinu, a koji se sastoje najvećim dijelom od prihoda od prodaje autobusa (8.570.000 kn) i prodaje ostale dugotrajne imovine (1.500.000 kn) koji su ostvareni u 2017. godini, a koji su izostali u tekućoj 2018. godini. Budući se prema računovodstvenim standardima ovi prihodi uvijek promatraju uz troškove neotpisane vrijednosti to iste treba umanjiti za 1.900.000 kn (autobusi) + 324.000 kn (ostala dugotrajna imovina) što je obojano žutim. U stavci Ostalih poslovnih rashoda (obojano žutim) je i trošak kazne za trošarine koji je plaćen u 2017. godini i trošak je tog razdoblja. Budući je riječ o tzv. neoperativnim prihodima i rashodima ostvarenim u 2017. godini kojih nema u tekućoj godini ukupni pozitivni neto efekt ovih poslovnih događaja od 5,35 milijuna kuna ostvaren u 2017. godini u biti ukazuje da je i u 2017. godini ostvaren tzv. operativni gubitak tj. gubitak iz redovnog poslovanja. Zbog toga navedeno pokazuje da se u 2018. godini samo nastavlja trend negativnog poslovanja društva.

Navedeni trend operativnog gubitka iz 2017. godine u 2018. godini je dodatno uvećan za povećane troškove goriva (cca 3.000.000 kn) i povećane troškove rezervnih dijelova (cca 1.500.000 kn) oboje obojano sivom bojom i umanjjen za niže troškove usluga od povezanih društava Poslovni sustavi d.o.o. i Rijeka plus d.o.o. od cca 3.100.000 kn (obojano roza bojom) u odnosu na 2017. godinu što je i bila jedna od planskih mjera poboljšavanja rezultata u 2018. godini.

Zaključak

Navedena projekcija financijskog rezultata tekuće godine ukazuje na nastavak trenda negativnog operativnog poslovanja. Svako negativno poslovanje predstavlja signal koji treba shvatiti ozbiljno bez obzira što je riječ o projekciji i postojanju mogućnosti da će rezultat u konačnici biti drukčiji. Međutim, temeljeno na danim pretpostavkama za procjenu financijskog rezultata postoji mogućnost ostvarenja navedenog scenarija.

B) KOREKTIVNE MJERE ZA SMANJENJE PREDVIĐENOG GUBITKA

Projekcija financijskog rezultata za razdoblje I-XII/2018. godine pokazuje negativni rezultat KD ATR na kraju godine (u projekciji cca 8,59 milijuna kuna). Budući je i na zadnjoj sjednici NO to bilo evidentno to je NO tražio da se razmotre moguće mjere koje bi mogle dovesti do rezultata koji bi bio u konačnici prihvatljiviji.

U razdoblju od tri odnosno operativno mjesec i pol teško je predložiti mjere koje bi preokrenule trend te se može govoriti o mjerama koje su preduvjeti da se trend počne zaustavljati. Mjere smo podjeli na unutarnje i vanjske odnosno one gdje se očekuje samo postupanje ATR-a i one gdje se očekuje postupanje ATR-a u suradnji sa zainteresiranim stranama te dodatno na stvarne tj. one koje je stvarno i moguće realizirati u preostalom vremenu i na potencijalne tj. one koje su se možda mogle pokrenuti ali nisu ili iz nekih objektivnih razloga ne mogu prije svega nedostatka vremena do kraja godine.

Spektar raspoloživih mjera bez obzira na podjelu nije veliki i nije nepoznat.

Vezano za unutarnje mjere predlaže se:

1. poduzimanje samo neophodnih troškova poslovanja tj. odgađanje svih nabavki (i troškovnih i imovinskih) čak i onih koje su u planu nabave, a koje ne bi ugrozile ostvarenje redovnog poslovanja i ostvarenje prihoda. Navedene mjere bi ujedno bile i stvarne mjere.
2. Sa aspekta potencijalnih mjera može se govoriti o nastavku onoga što već postoji, a to je daljnja racionalizacija poslovanja kroz analizu svih troškova posebno analizu troškova po mjestima troškova i nositeljima troškova konkretno po autobusima kako bi se uočile moguća odstupanja i uštede.

Glede vanjskih mjera, koje međutim ovise o susretljivosti i razumijevanju vanjskih dionika na raspolaganju je:

1. pokretanje postupka pregovaranja sa partnerskim društvom Rijeka plus d.o.o. o konačnom obračunu isporučenih usluga za proteklo razdoblje. Ukoliko navedeni obračun pokaže da su paušalni iznosi koji su do sada sukladno ugovoru fakturirani od strane Rijeka plus d.o.o. značajno veći bilo bi potrebno napraviti umanjeње troškova temeljem tog konačnog obračuna. Naravno postoji i rizik da se konačnim obračunom pokaže i obrnut rezultat što bi onda dodatno opteretilo financijski rezultat ATR.
U kontekstu navedenog moramo istaknuti i činjenicu da Rijeka plus d.o.o. sličan ugovor ima i sa KD Čistoća d.o.o. te je svakako potrebno da Rijeka plus d.o.o. po istom načelu inicira isti postupak i prema tom društvu. U idealnom slučaju moglo bi se desiti da Rijeka plus u konačnici ima manje stvarno izvršenih radova prema ATR-u i više prema KD Čistoća što bi bilo optimalno za sva tri navedena društva u kontekstu njihovih težnji za ostvarenjem odgovarajućeg poslovnog rezultata. Naravno konkretni konačni obračun bi dao i konkretne odgovore i navedeno afirmirao kao mjeru za poboljšanje rezultata u ATR. Ova mjera bi se mogla podvesti pod stvarnu mjeru jer ju je moguće pokušati pokrenuti.
2. Na strani prihoda u kratkom roku do kraja godine ne mogu se ostvariti značajni pomaci pa u tom dijelu ostaje očekivati da će konzervativna projekcija prihoda ipak biti ostvarena u značajno većoj mjeri nego je projicirano, a da bi se ubuduće trebalo poraditi i na marketinškim aktivnostima na afirmiranju korištenja gradskog prijevoza u većoj mjeri i suzbijanja neplaćanja karata. Tu se posebno misli na apeliranje smanjene upotrebe automobila koji onečišćuju zrak i time afirmaciju naših autobusa koji su ekološki prihvatljivi. Naime konkurencija na strani ponude usluga prijevoza je izuzetno velika (taksi službe te UBER) i također konkuruje ne na sveopćoj kvaliteti usluge nego na cjenovnoj strani usluge kroz nižu cijenu čime onemogućavaju cjenovnu politiku koja je međutim određena kao nepromjenjiva i Smjernicama za privremeni plan poslovanja za 2019. godinu. Navedena mjera je tek potencijalna mjera.
3. Negativan rezultat kakav je projiciran, odnosno svaki negativan rezultat veći od 6.482.967 kn bi imao i efekte na kapital društva te u konačnici doveo do negativnog kapitala društva, tzv. prezaduženost što je jedan od stečajnih iako ne i presudni stečajni razlog za pokretanje istog svojim

automatizmom. U svakom slučaju negativan rezultat bi imao za posljedice i loš rezultat i na lošu sliku bilance (financijskog položaja društva). Mjere koje bi se mogle poduzeti za poboljšanje „slike“ bilance, a koje su se ako postoje mogućnosti za istu već trebale provesti u prethodnim razdobljima su revalorizacija dugotrajne imovine društva (zemljište i objekti). Za napomenu je da takav elaborat je već napravljen prije nekoliko godina, ali se po njemu nije postupalo. Mogući razlog nepostupanja je efekt povećanih troškova amortizacije koji bi nastali kao posljedica revalorizacije i time dodatni pritisak na rezultat poslovanja. Međutim revizori do sada nisu inzistirali na tome pa je pretpostavka da navedeno nije niti trebalo pokretati. Međutim ponovna aktualizacija evidentiranja revalorizacije kako studija navodi bi dovela samo do efekata u kapitalu i dugotrajnoj imovini te posljedično počev od 1.1.2018. godine i veće troškove amortizacije odnosno dodatni udar na rezultat. Kapital bi bio povećan i doveden u prihvatljive okvire, ali se ne bi utjecalo na rezultat. Kako smo naveli on bi bio lošiji za efekte dodatne amortizacije od 1.1.2018. od kada bi se moralo evidentirati efekte revalorizacije sukladno standardima. Navedena mjera je stvarna, ali pored značajnog efekta na kapital ima i određeni utjecaj na povećane troškove u slučaju dosljedne primjene računovodstvenih standarda. Međutim ta mjera zahtjeva i konzultaciju sa revizorom društva budući je riječ o obračunskim kategorijama, a ne poslovnim.

4. Jedna od značajnih potencijalnih mjera koja uostalom proistječe iz PSO ugovora i kao pravo i kao obveza je mjera na prihodnoj strani koja je relativno „kozmetičke“ naravi budući nije vezana za poslovanje, a riječ je o pokriću gubitka odnosno pokriću dijela gubitka od strane članova društva donacijom za takve potrebe. U tom smislu bi se donijela odluka o saniranju gubitka – kojom bi se Grad i ostali članovi obvezali dati posebnu subvenciju za ublažavanje gubitka poslovanja koji preostane nakon realizacije prethodnih točki posebno 1-2. Kako se proračuni JLS ne bi u konačnici opteretili nego samo preraspodijelili po svojim proračunskim stavkama i to za 2019. to bi za iznos potpore koji bi se temeljem odluke dao za potrebe pokrića gubitka umanjile planirane subvencije na razini 2019. godine te u 2019. godini tražio izlaz iz situacije u sferi operativnog poslovanja. Mogućnost navedenog sa aspekta računovodstvene prihvatljivosti nalazimo u odgovarajućim standardima i to na društvo primjenjivim HSFI 15 – Prihodi:

„15.38. Potraživanja za državne potpore za nadoknadu nastalih rashoda ili nastalog gubitka ili kao potraživanje u svrhu pružanja trenutne financijske podrške poduzetnika ali bez budućih povezanih troškova, treba priznati kao prihod razdoblja u kojem je potraživanje nastalo.“

te MRS 20 – Državne potpore koji je temelje HSFI:

„20. Potraživanja po osnovi državne potpore za nadoknadu rashoda ili gubitaka koji su već nastali, ili za potrebe pružanja trenutne financijske potpore subjektu bez budućih povezanih troškova, priznaju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je potraživanje nastalo.“

21. U određenim okolnostima, državna potpora može biti dodijeljena radi trenutne financijske potpore subjektu, a ne kao poticaj za stvaranje određenih izdataka. Takve potpore mogu biti ograničene na pojedini subjekt i ne moraju biti dostupne cijeloj kategoriji korisnika. Takve pak okolnosti mogu opravdati uvrštavanje potpore u dobit ili gubitak razdoblja u kojem je subjekt ispunio uvjete da je primi, uz objavljivanje podataka kako bi se osiguralo da je njezin učinak posve razumljiv.“

22. Subjekt može imati potraživanja po osnovi državne potpore za nadoknadu rashoda ili gubitaka nastalih u prethodnom razdoblju. Takva se potpora priznaje u dobit ili gubitak razdoblja u kojemu potraživanje nastaje, uz objavljivanje podataka kako bi se osiguralo da je njezin učinak posve razumljiv.“

5. Za kraj, a u cilju realnosti provedbe navedenih mjera te mogućnosti provođenja cjelovitih mjera u 2019. godini jednostavna SWOT analiza ukazuje na prevagu slabosti i prijetnji (gospodarski problemi grada te time i manje radničkih karata koje su jedino na razini realnih cijena, tržište radne snage glede vozača i sl.) prema snagama i prilikama pa u tom kontekstu treba tražiti i cjelovita rješenja, a navedeno su samo prethodne mjere.

Kako se vidi iz navedenog nisu na raspolaganju velike stvarne mjere za smanjenje negativnog financijskog rezultata pa bi ih trebalo radije gledati kao sveukupne mjere za promjenu trenda ponašanja u narednom razdoblju. Ovo poglavito jer su Smjernicama za privremeni plan neke veličine, posebno na prihodovnoj strani zadane kao nepromjenjive u odnosu na prethodno razdoblje.

Iako je fokus ovih mjera rezultat poslovanja ipak trend negativnog poslovanja posebno u sferi operativnog poslovanja dugoročno vodi slabljenju novčanog toka iz operativnog poslovanja koji stvara prepreku poželjne likvidnosti. Pokazatelj likvidnosti je već i činjenica da društvo svoje poslovanje tijekom cijelog poslovnog razdoblja realizira kroz kreditiranje iz kratkoročnog kredita temeljem kredita o prekoračenju.

U Rijeci, 15. studenog 2018. godine

DIREKTOR

Alberto Kontuš, dipl. oec

Prilog 1 – Tablica procjene financijskog rezultata poslovanja I-XII/2018. godine

